

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 10g/2023

privind excepția de neconstituționalitate a
articolului 1 alin. (1) din Codul de procedură penală
(*noțiunea și scopul procesului penal [2]*)

CHIȘINĂU

4 aprilie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Iulia Vartic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 13 ianuarie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 4 aprilie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 1 alin. (1) din Codul de procedură penală, ridicată de dl Nicolae Urîtu, parte în dosarul nr.10-864/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Elizaveta Buzu de la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Dl Nicolae Urîtu a depus o plângere penală la Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale. Printr-o ordonanță din 2 martie 2022, procurorul care a examinat plângerea a refuzat pornirea urmăririi penale și a clasat procesul penal. Această ordonanță a fost contestată, fără succes, în fața procurorului ierarhic superior.

4. La 20 aprilie 2022, dl Nicolae Urîtu a formulat o plângere în fața instanței de judecată pe baza articolului 313 din Codul de procedură penală.

5. La 28 noiembrie 2022, în cadrul ședinței de judecată, dl Nicolae Urîtu a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 1 alin. (1) din Codul de procedură penală.

6. Printr-o încheiere din 9 decembrie 2022, judecătoria cazului a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 15 Universalitatea

„Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.”

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„[...]”

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 34 Dreptul la informație

„(1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngreunat.

(2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

(3) Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a cetățenilor sau siguranța națională.

(4) Mijloacele de informare publică, de stat sau private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice.

(5) Mijloacele de informare publică nu sunt supuse cenzurii.”

8. Prevederile relevante Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 1

Noțiunea și scopul procesului penal

„(1) Procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești cu participarea părților în proces și a altor persoane, desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod. **Procesul penal se consideră început din momentul sesizării sau autosesizării organului competent despre pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni.**

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul excepției consideră că Codul de procedură penală trebuie să reglementeze într-un articol separat începerea procesului penal, care să prevadă procedura și denumirea actului procedural de începere a procesului penal. În lipsa unei asemenea prevederi, autorul sesizării consideră că nu-și poate exercita drepturile care decurg din calitatea de victimă a unei pretinse infracțiuni.

10. Potrivit autorului excepției, norma contestată este contrară articolelor 1 alin. (3) [*preeminența dreptului*], 15 [*universalitatea*], 16 [*egalitatea*], 20 [*accesul liber la justiție*], 23 [*claritatea legii*], 26 alin. (4) [*dreptul la apărare*], 34 [*dreptul la informație*], 55 [*exercitarea drepturilor și a libertăților*], 72 [*categorii de legi*], 76 [*intrarea în vigoare a legii*], 119 [*folosirea căilor de atac*], 120 [*caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive*], 124 [*Procuratura*] din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

13. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, Curtea constată că sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 1 alin. (1) din Codul de procedură penală, care reglementează noțiunea și scopul procesului penal.

15. Curtea constată că articolul 1 alin. (1) din Codul de procedură penală a constituit anterior obiect al controlului constituționalității. Prin Decizia nr. 117 din 8 septembrie 2022, Curtea a declarat inadmisibilă sesizarea nr. 90g din 2022 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 1 alin. (1) din Codul de procedură penală, depusă de dl Nicolae Urîtu, pentru că nu întrunea condițiile de admisibilitate.

16. Astfel, Curtea observă că, fiind parte într-o altă cauză, autorul excepției a formulat o excepție de neconstituționalitate cu un conținut

identic celei din sesizarea examinată în Decizia nr. 117 din 8 septembrie 2022.

17. Curtea reiterează că excepția de neconstituționalitate trebuie să cuprindă trei elemente obligatorii: textul contestat din punctul de vedere al constituționalității (prevederea legală), textul de referință pretins a fi încălcat (prevederea constituțională) și motivarea de către autorul excepției a relației de contrarietate dintre cele două texte, adică motivarea neconstituționalității textului criticat. Simpla enumerare a unor articole din Constituție în lipsa unei argumentări proprii nu reprezintă critici veritabile de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 117 din 8 septembrie 2022, §§ 14 - 15).

18. Așadar, pentru că nu au intervenit elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, iar prezenta sesizare este practic identică după conținut cu sesizarea nr. 90g din 23 iunie 2022, Curtea reține că atât soluția, cât și considerentele Deciziei nr. 117 din 8 septembrie 2022 sunt aplicabile și în această cauză (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 129 din 13 septembrie 2022, § 28).

19. Prin urmare, pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea în cauză privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 1 alin. (1) din Codul de procedură penală, ridicată de dl Nicolae Urîtu, parte în dosarul nr.10-864/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 4 aprilie 2023
DCC nr. 40
Dosarul nr. 10g/2023